

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ: ΚΕΦΑΛΑΙΟ 73

<p>Τῆ δ' ὑστεραία ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα καὶ ἔς τοὺς ἄγρους περιέπεμπον ἀμφοτέροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι· καὶ τῷ μὲν δῆμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον, τοῖς δ' ἑτέροις ἕκ τῆς ἠπείρου ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι.</p>	<p>Την επόμενη μέρα έκαναν κάποιες μικροεπιθέσεις και έστελναν παντού και οι δύο κάποιους στα χωράφια προσκαλώντας τους δούλους και υποσχόμενοι ελευθερία σ' αυτούς· και ο μεγαλύτερος αριθμός των δούλων/ οι περισσότεροι δούλοι πήγαν σύμμαχοι στο πλευρό των δημοκρατικών, ενώ οχτακόσιοι μισθοφόροι από την απέναντι στεριά πήγαν με το μέρος των άλλων.</p>
--	--

- Τῆ δ' ὑστεραία : δοτική του α) τόπου.....β) χρόνου.....γ) αιτίας
- ἔς τοὺς ἄγρους: εμπρόθετος α) του σκοπού.....β) εχθρικής διάθεσης.....γ) κατεύθυνσης σε τόπο.....
- ἀμφοτέροι: α) υποκείμενο.....γ) επιρρηματικό κατηγορούμενο...γ) μετοχή
- τοὺς δούλους α) υποκείμενο στη μετοχή παρακαλοῦντες, β) αντικείμενο στην μετοχή παρακαλοῦντες, γ) εμπρόθετος του τόπου

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- ὀλίγος -η -ον, ὁ ἢ μείων -τό μείων, ὀλίγιστος -η -ο υ
- περιπέμπω, περιέπεμπον, περιπέμπω, περιέπεμψα, περιπέπομφα, περιεπεπόμφειν// πομπή, διαπόμπευση, αποπομπή
- **ΠΈΜΠΩ συνθετα** : αναπέμπω δέηση/προσευχή, παραπέμπω , αποπέμπω, (ξαποστέλνω), εκπέμπω αποδιοπομπαίος, προπομπός, αποπομπή, παραπομπή, εκπομπή, παραπεμπτικό αυτοκινητοπομπή διαπομπεύω = περιφέρω και ρεζιλεύω θεόπεμπτος = θεόσταλτος
- **ΚΑΛΩ** (παρα) καλέω-ῶ, ἐκάλουν, παρακαλῶ και παρακαλέσω, παρεκάλεσα, παρακέκληκα, παρεκεκλήκειν
ΣΥΝΘΕΤΑ ανα/παρα/απο/προσ/προ/ εν+καλῶ=εγκαλῶ
(κατηγορώ), **συγκαλῶ** (καλῶ επισήμως, στο πλαίσιο θεσμών, έναν αριθμό ατόμων σε ορισμένο χώρο και χρόνο, προκειμένου να συνεδριάσουν, να συσκεφθούν και (ενδεχομένως) να συναποφασίσουν),
επικαλούμαι
σύγκληση (συμβουλίου, της Βουλής= επίσημη συγκέντρωση για συζήτηση και αποφάσεις)
αντεγκλήσεις: λόγια προκλητικά, καβγάδες
κάλεσμα, καλεσμένος, κλήτευση, κλητήρας, (ανα/πρόσ/προ-)
κλήση, κλητική, εκκλησία
ΚΛΙΣΗ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ ΣΕ -εω-ῶ

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
καλῶ	καλῶ	καλοῖμι	καλεῖν	καλῶν
καλεῖς	καλῆς	καλοῖς	κάλει		καλοῦσα
καλεῖ	καλῆ	καλοῖ	καλείτω		καλοῦν
καλοῦμεν	καλῶμεν	καλοῖμεν		
καλεῖτε	καλῆτε	καλοῖτε	καλεῖτε		
καλοῦσιν	καλῶσιν	καλοῖεν	καλούντων		

Πα
 ρα
 τα
 τικ
 ός
 ἐκάλουν
 ἐκάλεις
 ἐκάλει
 ἐκαλοῦμεν
 ἐκαλεῖτε
 ἐκάλουν

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ -ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ /ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος υπολογίσιμη δύναμη στην Κέρκυρα αφού ἀνέρχονταν σε 40.000 ἐναντι των 70.000 κατοίκων του νησιού

Οι οἰκέται ἀνήκουν ἀπὸ ἀποψη δικαιωμάτων στην τάξη των δούλων ἀλλὰ βρίσκονται σε σχετικά καλύτερη θέση ἀπὸ τους ἄλλους. Ζουν μέσα στο σπίτι του κυρίου τους ως υπηρετικό προσωπικό και πολλές φορές εἶναι πρόσωπα ειλικρινά ἀφοσιωμένα στην οικογένεια του ἀφεντικού τους.

Οι δούλοι στην ἀρχαιότητα [Πηγή: Ἴδρυμα Μεῖζονος Ἑλληνισμοῦ]

Ο πόλεμος, η πειρατεία, η ἐκθεση των ἀνεπιθύμητων παιδιῶν και η τεκνοποιία των ἰδίων των δούλων ἦταν οι πηγές προέλευσης των δούλων που διατίθεντο, κατὰ την Ἀρχαιότητα, στις μεγάλες ἀγορές ἀνθρώπινου ἐμπορεύματος. Στην Ἀθήνα, μετὰ την ἀπαγόρευση ἀπὸ το Σόλωνα της υποδούλωσης αθηναίων πολιτῶν ἐξαιτίας χρεῶν τους (ἀρχές 6ου αἰῶνα π.Χ. Σεισάχθεια = ἀπαγόρευσε το ἔθιμο του «ἐπὶ τοῖς σώμασι δανείζεσθαι» (την ἐνεχυρίαση δηλαδή του σώματος, κάτι που σε ἀδυναμία πληρωμῆς μετέτρεπε τον πολίτη σε σκλάβο)), οι δούλοι προέρχονταν κατὰ κανόνα ἀπὸ ἄλλες περιοχές. Οι ἀγοραπωλησιές δούλων πραγματοποιοῦνταν κάθε μήνα στην περιοχή των μεταλλείων στο Σούνιο, και στο ἀστὺ στην Ἀγορά.

Η τιμὴ της ἀγορᾶς τους ποικίλλε ἀνάλογα με την ηλικία, το φύλο, την καταγωγή, τις σωματικές ἢ τις πνευματικές ικανότητες του προσφερόμενου δούλου. Οι δούλοι, οι οποίοι ἀνταλλάσσονταν με χρήματα, ονομάζονταν *ἀργυρώνητοι*. Ἀπὸ μία στήλη πώλησης δούλων που βρέθηκε στην Ἀττική, και χρονολογείται στα τέλη του 5ου αἰῶνα π.Χ., τα παιδιά πωλοῦνταν 70 δραχμές (τα ἀμόρφωτα παιδιά 50 δραχμές), ἐνῶ οι ἄντρες 200 δραχμές. Τα παραπάνω ποσὰ ἀπέκλιναν σημαντικά στις περιπτώσεις πώλησης διακεκριμένων προσώπων, ὅπως για παράδειγμα στην περίπτωση του φιλοσόφου Πλάτωνα που πουλήθηκε ως σκλάβος στην Αἴγινα και ο ἀγοραστής του πλήρωσε 2000 ἢ 3000 δραχμές.

Στην Ἀθήνα, το δικαίωμα της ζωῆς ἦταν εξασφαλισμένο στους δούλους. Ἐνῶ ο κύριος δεν μπορούσε να σκοτώσει το δούλο του, ο ἀθηναϊκός νόμος ἐπέτρεπε το βασανισμό ἢ την κακομεταχείρισή του ἀπὸ τον ἰδιοκτήτη του. Η θνησιμότητα των δούλων ἦταν βέβαια υψηλή σε περιπτώσεις ἀπάνθρωπων συνθηκῶν ἐργασίας, ὅπως για παράδειγμα στα μεταλλεία του Λαυρίου.

Φιλολογικές πηγές της Κλασικῆς περιόδου σκιαγραφοῦν την κατάσταση των δούλων. Ἐτσι, στον Ψευδοξενόφωνα παρουσιάζεται ἕνας Ἀθηναῖος ολιγαρχικῶν πεποιθήσεων, ο οποίος κατηγορεῖ τους συμπολίτες του για υπερβολικὴ ἀνεκτικότητα στην κακοτροπία των δούλων και

των μετοίκων. Στην κωμωδία, ωστόσο, αφθονούν τα αστεία με τους δούλους που φοβούνται το βασανισμό από τα αφεντικά τους, ενώ κοινή πρακτική στα αθηναϊκά δικαστήρια αποτελούσε η υποβολή των δούλων σε βασανιστήρια, για να διαπιστωθεί η αξιοπιστία της μαρτυρίας του κυρίου τους. Για την πλειονότητα των Αθηναίων η ύπαρξη των δούλων ήταν αδιαμφισβήτητη. Κριτική κατά της δουλείας ασκήθηκε από ελάχιστους στοχαστές της κλασικής Αρχαιότητας, ανάμεσα στους οποίους συγκαταλέγονται ο τραγικός ποιητής Ευριπίδης, ο μαθητής του Γοργία Αλκιδάμας και ο Φιλήμονας.

πρέπει να παρατηρηθεί ότι η δράση των δούλων, η ύπαρξη των οποίων θεωρείται αυτονόητη και δεδομένη, καθορίζεται από τις δραστηριότητες και αντιθέσεις των ελευθέρων και αποτελεί συμπλήρωμα τους ή μέσο για την επίτευξη των σκοπών τους... Από την πληροφορία αυτή του Θουκυδίδη συνάγεται ότι οι δούλοι αποτελούν υπολογίσιμο παράγοντα, τουλάχιστον στην Κέρκυρα. Διαφορετικά οι δημοκρατικοί δε θα ζητούσαν τη βοήθειά τους. Δεν έχουν όμως επιδιώξεις ή σκοπούς διαφορετικούς από αυτούς των ελευθέρων. Το γεγονός ότι οι περισσότεροι δούλοι ακολούθησαν τους δημοκρατικούς στην Κέρκυρα ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι η συμπεριφορά των δημοκρατικών ήταν πιο ήπια απέναντι στους δούλους από τη συμπεριφορά των ολιγαρχικών. Πάντως ο Θουκυδίδης δεν ενδιαφέρεται να αιτιολογήσει αυτό το περιστατικό». (Α. Μπαγιόνας, Η σκέψη του Θουκυδίδη και η σύγχρονη αντίληψη για την ιστορία, Π.Ε.Φ. σεμινάριο 8, σ. 78).

ΕΡΩΤΗΣΗ: Για ποιους λόγους α) και οι δύο παρατάξεις επιδιώκουν την συμμαχία με τους δούλους στην προκειμένη περίπτωση β) οι δούλοι επιλέγουν να πάρουν το μέρος των δημοκρατικών